

Ideeën met potentie, op te pakken in samenwerking met de Stichting IJsselboomgaarden

Inleiding

Vanaf 2008 werkt de stichting IJsselboomgaarden aan het behoud van hoogstamboomgaarden in de IJsselstreek. We hebben in 10 jaar vele activiteiten uitgevoerd. Daar willen we graag mee door gaan, maar duidelijk is dat we de directe betrokkenheid van boomgaardeigenaren bij deze activiteiten sterk willen vergroten. Samenwerking met andere partijen die het behoud van hoogstamboomgaarden nastreven, kan dit ondersteunen. Op 7 februari 2019 heeft de stichting met 35 betrokkenen teruggekeken naar de activiteiten uit het verleden maar vooral verkend wat voor ideeën er leven om het behoud, het beheer, de beleving en het benutten van de hoogstamboomgaard naar de toekomst toe verder te ontwikkelen. De opbrengst aan ideeën is verwerkt in onderstaand overzicht. De stichting wil graag met boomgaardeigenaren en partijen bekijken welke ideeën met potentie voldoende draagvlak heeft om te kunnen worden ontwikkeld tot activiteiten.

Samen met u

De werkwijze van de stichting is dat we de mogelijke ideeën inventariseren, maar dat we de keuze, welke ideeën worden opgepakt, samen met de boomgaardeigenaren en andere partijen willen maken. Waar mogelijk en haalbaar, wil het bestuur samen met eigenaren en partijen een aantal ideeën uitwerken en kijken wat er nodig is om de activiteit te gaan uitvoeren. Er zijn ideeën die relatief eenvoudig en snel opgepakt kunnen worden en passen bij een grotere groep boomgaardeigenaren. Andere ideeën vragen meer tijd en inspanning en zal er bekeken moeten worden of er daadwerkelijke behoefte aan is onder de boomgaardeigenaren. Concreet is al het uitwerken van het idee over het bevorderen van de biodiversiteit in de boomgaard door een extensiever beheer van de onderbegroeiing (o.a. bevorderen bloem-/kruidenrijke vegetatie).

Ons voorstel is dat u, het geheel aan ideeën doorneemt en vervolgens een keuze maakt voor een of enkele ideeën waar u tijd en energie in wilt steken om het verder op te pakken. Laat uw keuze per e-mail (lerutte@ijsselboomgaarden.nl) aan ons weten. Vervolgens bekijken we samen hoe we het idee samen verder kunnen uitwerken en wat er nodig is om het tot activiteit te krijgen. U mag natuurlijk zelf ook al uw eigen contacten en andere boomgaardeigenaren aanspreken om samen met ons aan het werk te gaan. Ook tips en aanknopingspunten bij al bestaande acties bij organisaties in de IJsselstreek zijn van harte welkom. We hopen dat de vruchtbare samenwerking zich verder kan ontwikkelen.

Idee	Activiteit
Vergroten deskundigheid over beheer bij boomgaardeigenaren	<ul style="list-style-type: none">• Organiseren cursussen op gebied van snoeien, beheer ondergroei, ziekten en plagen, algemeen boomgaardbeheer, biodiversiteit, aanleg en vervanging;• Bekendheid geven aan e-learning mogelijkheden over snoeien vanuit LO en SLG (https://leerjegroen.nl/);• Beschikbaar hebben/stellen van een goed toegankelijke basisdocumentatie over het beheer van een boomgaard in de IJsselstreek (een boek/klapper, youtube-filmpjes);• Samenwerken/ meelopen met bestaande hoogstambrigades.
Werk van hoogstambrigades verbeteren	<ul style="list-style-type: none">• Meer bekendheid geven aan hoogstambrigades in de streek;

Idee	Activiteit
	<ul style="list-style-type: none"> • Praktische uitwisseling tussen hoogstambrigades en andere betrokkenen onderling (zie aanpak SLG, maar dan regionaal); • Vormen van nieuwe hoogstambrigades voor gezamenlijk beheer/ snoeien; • Rol van brigades verkennen om te dienen als aanspreekpunt/ ambassadeur/ contactpersoon voor boomgaardeigenaren in de omgeving.
Verwerken snoeihout	Verspreiden kennis over mogelijkheden tot verwerken van snoeihout (folder/ e-learning over takkenrillen, versnipperen, afvoeren als biomassa).
Aanspreekpunt voor kennis over hoogstamboomgaarden/ fruitbomen	<ul style="list-style-type: none"> • Zichtbaarheid/ bekendheid stichting IJsselboomgaarden in de streek vergroten en gesprekspartner zijn voor gemeenten, landschapsorganisaties en (nieuwe) boomgaardeigenaren; • Verbeteren website; • Actief netwerk uitbouwen en onderhouden met boomgaardeigenaren, organisaties, brigades en overheden; • Fungeren als vraagbaak/kenniscentrum.
Bekendheid over hoogstamboomgaarden in de IJsselstreek vergroten	Verkennen van mogelijkheden van een infocentrum IJsselhoogstamboomgaarden op Nijenstein.
Betrekken streekbewoners en recreanten/ streekmarketing	<ul style="list-style-type: none"> • Organiseren excursies, fietstochten en open dagen op boomgaarden met toelichting door eigenaar of deskundige; • Ontwikkelen van boomgaarden verbindend met 'klompenpad/ ommetje'.
Erkenning boomgaard toekennen	<ul style="list-style-type: none"> • Bordjes plaatsen bij boomgaarden die aan bepaalde criteria voldoen qua beheer en productie etc; • Organiseren van een verkiezing van boomgaard van het jaar.
Benutten van regelingen en fondsen voor beheer en andere doelen	Verkennen en verspreiden van mogelijkheden van regelingen voor beheer en fondsen voor projecten.
Creativiteit brengen in de boomgaard	<ul style="list-style-type: none"> • Benaderen van kunstenaars die kunst willen maken in de boomgaard; • Hoogstamboomgaard als inspiratie voor een (permanent) landmark; • Activiteiten organiseren in kader van de IJsselbienale.
Bevorderen biodiversiteit en beheer van de onderbegroeiing van de boomgaard	<ul style="list-style-type: none"> • Organiseren van bijeenkomsten en "open boomgaard dagen" met informatie over bijen/ insecten en hun rol in de boomgaard/ biodiversiteit; • In samenwerking met imkerverenigingen organiseren van plaatsen van honingbijkasten in boomgaarden.
Fruitbomen adopteren	Adoptie van fruitbomen door schoolklassen in combinatie met natuureducatie/ "natuur op het schoolplein".
Fruitbomen beheren in de openbare ruimte	In elke gemeente in de streek een specifiek fruitbomenbeleid voor de 'openbare' fruitbomen.

Idee	Activiteit
Boomgaard benutten als "healing garden"	In overleg met zorginstellingen in de streek kijken of fruitbomen een rol kunnen krijgen bij inrichting van hun buitenruimte.
Verbreden assortiment en markt van boomgaardproducten	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelen van verwerkte fruitproducten; • Honing/ imkerijproducten; • Lamsvlees van 'boomgaard' schapen; • Boomgaardkippen houden (eieren en vlees) in mobiele kippenstal.
Oogsten van fruit	<ul style="list-style-type: none"> • Fruit rapen door publiek/'pluk'dag/ appeldag; • Fruit plukken met vrijwilligers/ plukploeg; • Mechanisch oogsten door aanschaffen schud- en vangstelsysteem van Harter Landtechniek.
Fruit verwerken	<ul style="list-style-type: none"> • Naast sap, cider en stroop is ook jam, siroop en stoofperen en gedroogd fruit mogelijk; • Aanschaf van een (mobiele) droogkast (bv. Bucher); Distilleren van fruit.
Koken met fruit	<ul style="list-style-type: none"> • Fruit verwerken in gerechten en serveren op locatie (Eten in de boomgaard, eten op een IJsselhoeve); • Workshop koken met fruit; • Verzamelen en verspreiden recepten voor koken met fruit; • Ontwikkelen van nieuwe streekgerechten (perenbrood in Achterhoek); • Samenwerking zoeken met horeca in de IJsselstreek.
Fruit en producten afzetten	<ul style="list-style-type: none"> • Opzetten van proeverijen van rassen en hun smaak; Regionale website met fruit aanbod en vraag (zie Vlaams voorbeeld); • Verkennen van verkoop van fruit op stam; • Deelnemen/ opzetten streekmarkt in de streek; • Bij elkaar brengen van fruit van diverse eigenaren per dorp voor verkoop aan huis en daar reclame voor maken.